

Kurucusu:
Dr. Mehmet Ali UZ

Yayın Kurulu:
Dr. Mehmet Ali UZ
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU
Hasan YAŞAR
Ahmet ÇELİK
Ali IŞIK
Av. Serdar CEYLAN

CİLT: 24 • SAYI: 9
9 Nisan 2025 ÇARŞAMBA

KADEMİK

Sayfalar

Merhaba

f /akademiksayfalar

www.merhabahaber.com

SON DEVİR KONYA ÜLEMASI

Mahmut SURAL
Hazırlayan: Ahmet ÇELİK

AKSEKİLİ HACI MEHMET EFENDİ

Pek asabiyyü'l-mizaç, yâni sinirli, kızgın ve şedit bir zat idi. Sanıyorum ki bu sinirliliği, sadece şeriat dışı hareketlere karşı idi. Ebediyete intikali 35 yılı bulur sanırım. Kısa boylu, tıknaz bir zat idi. O vaaz ederken Kapı Câmîinin pek çok değerli ilim adamlarına mekânlık etmiş, tarihi diyebileceğimiz kara kürsüsü âdeta titrerdi veya bana öyle gelirdi. İnce çerçevesi gözlüklerinin kâh üstünden, kâh başını kaldırarak camlarından bakardı. Pek inatçı olduğu söylenirdi, fakat pek de saygılı idi. Sokakta yürürken, ta uzaklardan herkesin ayağa kalkarak, ihtiram vaziyeti takındığını iyi hatırlıyorum.

Bir vaazında, cemaatle namaz kılınırken, cemaatin bölük bölük imama uymasının mahzurlarını anlatmış. Ve maksurelerdeki cemaatin de ön safları doldurması lazım geldiğini söylemişti. Meğer hazret bu mevzuda pek hassasmış evvelki vaazlarında da tekrar tekrar söylemişmiş. Hiç aklımdan gitmez, bir gün cemaatle namaza durulduğu bir zamanda hoca Efendi Kapı Câmîine geldi, baktı ki maksureler de yine cemaat var. Değneği çektiği gibi bir kaç tanesine yapıştırdı;

- Hayvan herifler, eşek herifler, sizin kulağınıza lâf gitmiyor mu? Kaç defa söyleyeceğim size, burada namaz olmaz diye?

Koca koca adamlar, o küçücük

Merhaba
Akademik Sayfalar

yapılı ihtiyar adamın önünden, namazlarını bozup kaçıştılar, O hâlâ söyleniyordu:

- Sizi lâf anlamazlar, sizi utanmazlar sizi...

Halkımızın, bilim adamlarına olan derin saygısının pek güzel bir örneği değil midir? Ne yazık ki bu merbutiyet, bu bağlılık, bir takım ne idiği belirsiz din sim-sarları tarafından istismar edilmiş ve din bilim adamlarımız, o eski itibarlarından çok şeyler kaybetmişlerdir. Bugün din konusunda, kendilerini otorite sayanlar, önce bu itibarı sağlamalıdır. Yeni nesilden el bu itibar konusunda ümidimiz vardır.

Merhumun sekiz adet Arapça eseri vardır

HADİMLİ MEHMET VEHBİ EFENDİ (ÇELİK)

“Hülâsatü'l-beyan fî Tefsirü'l-Kur'an" eseriyle, bütün İslâm âleminde ölmez bir şöret ve saygıya ulaşmış bulunan, merhum Mehmet Vehbi Efendi gibi bir zat için, bizim bir adamın bir şeyler yazması mümkün değildir. Bu yazı serisinin maksadı, memleket irfanına, ahlâkına hayli hizmeti geçip de eser vermeden göçüp giden değerli insanların unutulmamasına gayret sarf etmekten ibarettir. Mehmet Vehbi Efendi ise, bırakıp gittiği büyük eseriyle kim bilir, kaç mil-

yon Müslümanın her gün gönlünü fethetmekte ve rahmetle anılmaktadır. Ama böyle bir teşebbüste bulunan herhangi bir insan, o yüce kâmil insanı anmadan geçemezdi.

Tefsir sahibi, yüksek din bilim adamı, devlet adamı, Cumhuriyet Hükûmetlerinin ilk ve son (Şer'îye Vekili)yüksek seciye sahibi Mehmet Vehbi Efendi, ciddi

ve vakur bir zat idi. Orta boylu, tıknazca ve pek müşekkeldi. Yüzünü çevreleyen aksakalı kendisine pek yakışır, insanda korkulu bir saygı hissi uyandırır. Nargile tiryakisi idi ve daima siyah cübbe giyerdi, çok az konuşurdu. Nekrelerden, Aziziye Câminin müteveli ve müezzini, Burhan Zade İbrahim Efendi ile Saatçi Şeyh i pek sevdiğini hatırlıyorum.

Siyasî hayattan çekildikten sonra, bir inziva hayatı yaşamıştır denilebilir. Sokağa pek az çıkar, çıktığı zamanlarda da, oğlu merhum Feyzi Çelik'in dükkânında, bir müddet oturur ve yine evine dönerdi. Rahmetliye ait bir hatıramı nakletmekle yetineceğim. Bir Ramazan ayında, onun da bulunduğu bir iftara gitmiştik. Yemekten sonra hoca Efendi şöyle dua etti idi: “Zâdallah, bârekâllah, tekebbelallah, lillahi'l-Fatiha" Duanın sonunda, arkadaşlardan biri kendini tutamayıp, fıkır fıkır gülmeğe başladı.

Hoca Efendi merhum, o arkadaşına tebessüm ederek:

- Ne o evlat, hoca duayı bilemedi diye mi gülüyorsun? Arkadaşın gülüşünün sebebi başka idi. Muziplerden biri, arkadaşın cebine, zarar vermeyecek yemeklerden birer parça koymuştu. İşin tam dua sonunda farkına varan arkadaş, kendini tutamış, gül-müştü. Durumu hoca Efendi'ye izah etti ve hep gülüşmüştük, mesele de böylece kapanmıştı.

MEHMET ARİF BEY

Mehmet Vehbi Efendinin kayın biraderidir. Son derece titiz bir insandı, hiç evlenmemiştir. Uzun yıllar İstanbul Darülfünununda hocalık yapmıştır. Uzun boylu zayıf yapılı, temiz giyimli idi. Çok güzel konuşurdu: ilmî iktidarını herkes kabul ederdi. Mutasavvifeden idi ve Bektaşî meşrepti.

Kendileriyle şöyle tanışmış-tım: Bir öğle namazından sonra Aziziye Camiinde mevlit okumuştum. Mevlitten sonra zarif bir adam yanıma yaklaşarak:

- Evlâdım sen nerelisin baka-yım? diye sormuş ben de:

- Konyalıyım Efendim, demiş-tim.

- Telaffuzun çok güzel, İstanbul da bile çoğu mevlithanlar, “Gel habibim sana âşık olmu-şam” diye okurlar. Hâlbuki keli-me “olmuşumdur”. Biz İranlı mı-yız? Yalnız bir yanlışın var. “Bir kez Allah dise şevkile lisan” daki “kez” değil “Gez”dir. Bunu düzelt. Sen kimin oğlusun bakayım? Anlatmıştım:

- Haydi, beni babana götür, onu da tanıyayım.

Beraberce dükkâna gittik. Rahmetli babam mektep medre-se görmemişti ama hayat mektebinden iyi derece ile çıkmıştı. Hocalara karşı pek derin bir saygısı vardı. Arif Bey'i görünce, yayından fırlamış bir ok gibi yerinden fırladı, ne yapacağını şaşırdı:

- Buyurun Efendim, buyurun.

O günden sonra babam, Arif Bey'in belli başlı dostları arasında yer aldı. Ve beni de bir öğrencisi gibi telakki etti. Bana tarih ve tasavvuf zevkini ilk defa o tattırdı. Tarihi hadiseleri ve tasavvufa dair meseleleri bir İstanbul Efendisi tavrı ve telaffuzu ile tatlı tatlı anlatırdı. Kahve ve sigara tiryakisi idi. O zamanlarda içinde yirmi beş adet ince sigara bulunan Tiryaki sigaraları vardı, sigara onu içerdi. Bir gün kendisine birinci nevi bir sigara ikram ettim. Cebinden çıkardığı tiryaki sigara paketini göstererek:

- Hayır, dedi ben bundan içiyorum. Ve kendi sigarasından bir tane yaktı.

Aradan bir zaman geçti, ben yine birinci sigara ikram ettim. Birdenbire yerinden fırladı ve çı-

kıp gitti. Ben donup kalmıştım. Bir müddet bizim dükkâna hiç uğramadı. Ve nihayet bir gün sokakta rastladım, hemen ellerine sarılarak öptüm ve af dildim. Böylece barışmış olduk, ondan sonra da, çekmecenin gözünden Tiryaki sigarasını hiç eksik etmedim. Şimdi o da diğerleri gibi Hakk'ın rahmetine kavuşmuş bulunuyor. Cenabı Hak rahmetini esirgemesin.

YAĞCI ZADE HACI MUSTAFA EFENDİ

Aziziye Camiinin eski imamı Yağcı zade Hacı Mustafa Efendi, Konyamızın değerli hafız ve imamlarından biri idi. Makamata vakıf ve pek güzel Kur'an okurdu. Az, fakat çok güzel bir sesi vardı. Onun müezzini, şimdi Ankara da, Hacı Bayram Câmîinin imamı bulunan Zekâi Sarsılmaz idi. Zekâi hangi makamdan kamet eder, karar verirse, o makamdan tutturur, lakabına uygun olarak yağ gibi okur, âdeta berrak bir suyun akışını andırırdı.

İki oğlunun ikisini de hafız yapmıştı. Ve kendi üslubunda yetiştirmişti. Büyük oğlu Hacı Ali Rıza Efendi hâlâ sağdır ve elektirikçilikle meşguldür.

Küçük oğlu Hafız Ahmet ise pek genç yaşta hayata gözlerini kapamış ve ebediyete intikal etmiştir. Sanatkâr Yağcı zadenin çocuklarından bahsedişim, ruhlı, pek nezih ve pek Efendi bir insan olan kardeşim içindir. Hafız Ahmet'i hasretle ve rahmetle anmak içindir. Bu kadarcık konu dışına çıkışımı, değerli okurlarımız hoş karşılarlar diye ümit

ederiz.

Evet, öylesine güzel okurdu. Uzunca boylu, zayıf bünyeli ve seyrek sakallı idi, Buhara Türklerine benzerdi. Etekleri yırtmaçlı entari giyer ve beline ince bir şal kuşak sarardı. Onun üstüne de cübbe giyerdi. İnce çerçeveli yuvarlak gözlüklerinin arkasından, bir göz pırıl pırıl pırıldardı. Müsamaha nedir bilmezdi. Derslerini iyi hazırlamayan öğrencilerini kırar geçirirdi. Çok ciddi ve disiplinli bir adamdı. Öğretmen merhum Memduh Yavuz Süslü'den dinlemiştim: Rahmetli Hoca Mustafa Efendi Darulhilafe medresesinde Kur'an-ı Kerim hocası imiş. Bir gün Hoca Efendi sınıfa gelirken, talebelere biri:

- Ana len, yağcı geliyor, demiş, Hoca da bunu duymuş ve sınıfa girerek:

- Kimdi o yağcı geliyor diyen, Diye sormuş. Göstermişler. Hoca çocuğu yakalamış, bir taraftan sopa atar, bir taraftan da sorarmış:

- Yağcı mıyım eee? Beni yağ satarken nerede gördün eeee?

Allah rahmet eylesin. . .

HACI MEHMET EFENDİ

Sultan Selim Câmîi'nin imamı idi. Konya'nın rakipsiz nüktedanlarından, nekrelerinden ve hikâyecilerindendi. Esmer, orta boylu, kır sakallı ve temiz giyimli idi. İnsan daha yüzüne bakarken gülmek hissi duyardı. Yaman bir kahve ve sigara tiryakisi idi. Yusuf Ağa Kitaplığı'nın bitişiğinde ki, şimdi yerinde yeller esen "mu-vakkithanede" çok otururdu. Bütün eşini dostunu orada kabul eder ve onları türlü ikramlarıyla, tatlı sohbetleriyle orada ağırlar-

dı.

Konya'da, ağızdan ağıza dolaşan pek çok hikâyeleri vardır. Bu hikâyelerden sizlere iki tanesini sunacağım. .

Medreseye devam ettiği gençlik günlerinde, arkadaşlarını eve davet etmiş. Annesine demiş ki:

- Anne, bugün benim arkadaşlarım gelecek, havuzun başında ilâhi falan okuyacağız. Babama söyle de, bir komşuya falan gitsin. Onun yanında biz sıkılırız!

Annesi babasına meseleyi açmış, o da demiş ki:

- Ben yatsı namazına câmiye gideyim, sen de odanın lâmbasını söndür. Câmiden gelince, onların haberi olmadan içeriye gireyim, okuduklarını ben de dinliyeyim. Oğlan sorarsa, komşuya gitti dersin.

Rahmetlinin rahmetli babası, namazdan sonra sessizce eve gelip, karanlık odanın sedirine uzanmış ve tam o sırada Hacı Mehmet Efendi gelip annesine sormuş:

- Anne, babam gitti mi? O da:

- Gitti oğlum, deyince merhum sevincinden:

- Vay benim halden yoldan bilenen babam. diye kendisini sedire fırlatınca, babasının üstüne yuvarlanmış.

Daha önce kendisinden bahsettiğim Yağcı Zade'nin hanımı hastalanmış ve o günün nisâiye-cilerinden (kadın hastalıkları doktorlarından) birisi tedavi etmiş. Yağcı Zade doktora bir teşekkür etmek ihtiyacını duymuş ve Hacı Mehmet Efendi ile Sultan Selim Câmîinin ikinci imamı Şükrü Efendi'yi de alarak dokto-

run ziyaretine gitmişler. Üçü de esmer idiler. Doktor bu ziyaretten pek mütehassıs olmuş, hayli görüşüp konuşmalar, ayrılırlarken, Hacı Mehmet Efendi doktora dönerek:

- Doktor Bey, bize bakıp da, Konya hocalarının hepsinin kara-kura şeyler olduklarını sanma, içimizde beyaz olanları da var, demiş.

ALASONYALI HACI HAFIZ AHMET EFENDİ

Şimdiki Hâkimiyeti Milliye İlkokulunun iki, üç yüz metre ilerisindeki sert virajda, trafik aynasının dikili bulduğu yerde, yeniden yaptırılan Kur'an, Kursu binasının yeri bir mahalle mektebi idi: Asmalı Mekteb. Beş yaşlarında falandım, galiba. Babam beni o mektebe vermişti. Bu mektebin hocası Ahmet Efendi idi. Çok değil, bir iki ay devam etmiştim bu mektebe. Ama Alasonyalı Hacı Hafız Ahmet Efendi'yi tanımak, ta o zaman kısmet olmuştu. Hutbeler Türkçeleştirilmeden önce, Kapı Câmîinde hatip idi. Son vazifesi, o zaman Memleket Hastahanesi olan, şimdiki Devlet Hastahanesi'nin imamlığı idi. Usule, makamata bi hakkın vakıf ve yakıcı bir sese malik idi. En tiz perdelerden okur, harikulade nağmeleri pek kolaylıkla evirir çevirirdi. Fevkalâde bir okuyuş tarzı vardı. Hele bir nihavent, bir İsfahan okuyuşu vardı ki ben biterdim, erirdim. Benim hayalimden dahi geçirmeye cesaret edemediğim tizlere o, öyle ustaca çıkardı ki aksayacak, falso yapacak diye benim ödüm kopardı.

Onun bir benzeri de, yakın zamanlarda vefat eden, Sultan Selim Câmîinin Müezzini merhum

Hacı İsmail Efendi idi. Ne yazık ki bütün müzik kudreti, kendisiyle birlikte ebediyete intikal etmiştir. Bütün ricalara rağmen, tek talebe yetiştirmemiştir.

Aradan uzun yıllar geçti, biz okuyabildiğimiz kadar okuduk. Şimdi İzmir de bulunan Hafız Yahya ile koyunun bulunmadığı yerde keçiyeye Abdurrahman Çelebi derler kabilinden, Konya'nın mevlithanlığını uzun müddet elimizde tuttuk.

Ah Konyalılar, elli kuruşa çok mevlid okuttunuz bizlere!

O sıralarda idi, beni bir mevlide davet ettiler, gittim. Bir de baktım Alasonyalı orada değil mi? Gel de oku, okuyabilirsen. . Mevlid zamanı geldi çatı, hoca merhum:

- Şöyle gel bakalım evlât, dedi ve yanında bana yer gösterdi, oturdum.

- "Allah adın" ve "vilâdet" bahirlerini okuyacaksın, başla dedi.

- Aman Efendim, ben huzurunuzda nasıl huzurunuzda nasıl okurum? Siz buyurun, falan dedim. Ama okumayacaktım da niye çağırılmışım oraya?

Okudum ve elimden geleni de esirgemedim ve "Bu gelen aşkına devreyler felek" mısraına gelince bir hicazkâr meyen bastım. Burada rahmetli bir "Ah" çekti. Sonra hicaz, rast ve "Geldi bir akkuş kanadıyla revan" mısralarından itibaren de İsfahanla işimi bitirmiş oldum. Ama kan ter içinde kalmıştım. Rahmetli:

- Aferin, dedi. Pek güzel okudun.

Sonra kendisi bir "Miraç" okudu. Eh, mevlid öyle okunurdu işte. . Benim damdan düşer gibi

paldır küldür makam değiştirmelerime mukabil her mısrada düzgün geçişlerle, bütün makamları öyle bir seyr etti ki, o okuyuşun tadı damağımda değil dimağımdadır.

Ah bu Konya neler gördü, lâkin kıymetini bilmedi. Kıymeti bilinmeyenlerden birisi de, Alasonyalı Hacı Hafız Ahmet Efendi idi. Hemşerilerim darılmasınlar.

HACI VEYİS EFENDİ

Merhum Hacı Veyis Efendi, benim tanıdığım Hoca Efendilerin en yaşlısı idi ve sufiyedendi. Çok az yer, çok az uyurdu. Peygamberimizin adı hiç ağzından düşmez daima "Salat-ü selam" üzere bulunurlardı. Onun bütün sünnetlerini aynen tatbik ederlerdi. Rahmetli ile birçok ziyaretlerde bulundum. Çok yiyormuş gibi görünür, pek az bir şeyler yerd. Sofra kırıntılarını toplamaya pek ehemmiyet verirdi. Ve bu husustaki hadisi şerifi hemen yapıştırır, "Sallallahu aleyhi ve Sellem Efendimiz şöyle buyururlar" diyerek sofraya halkını da kı-

rıntı toplamaya dâvet ederlerdi. En başlıca merakı, çocuk okutma ve yetiştirme merakı idi. Son derece mütevazı, güler yüzlü pek mübarek bir zat idi. Küçük, büyük karşısına kim çıkarsa çıksın, bir tanesini kaçırmadan selamlardı. Hiç bir gün Hoca Efendi'yi, yarın ve o bir gün kendilerinden bahsedeceğim, oğulları Hacı Mustafa ve Hacı İbrahim Efendilerle birlikte sokakta görmüş-tüm. Aklımdan çıkmayan manzara şu idi: Hacı Veyis Efendi önde, Hacı Mustafa Efendi onun bir adım gerisinde, Hacı İbrahim Efendi de, ağabeyinin bir adım gerisinde. Her üçünün de başlarında kar gibi bembeyaz sarık. O zaman din adamları, sokakta da sarıkla dolaşabiliyorlardı ellerinde sünnete uygun baston, İstanbul caddesinde yürüyorlardı. Cadde üzerindeki esnaf bu levha karşısında, yolun sağ ve soluna da saf tutuyor ve onlar güler yüzle bir sağa, bir sola selam vere vere ilerliyorlardı. Aradan kırk yıl geçtiği halde bu levhanın hâlâ tesiri altında olduğumu kaydedeyim. Baba ve oğullar, üçü de âlim, üçü de amil, üçü de kâmil ve fazıl. Hem de ahlâk ve fazilet yolunda yarış halinde. Muhakkak ki böyle bir şey çok nadir babalara, çok nadir evlatlara nasip olan bir şeydir. İşte bu mübarek zat ve muhterem evlatları, böyle nadir maneviyata sahip idiler. Maddenin gözlerinde, bir ân için dahi olsa, bir câzibe konusu teşkil ettiğini sanmıyorum, Onlar maddesiz mi yaşadılar? Ne münasebet? Belki herkesten iyi yediler, iyi giydiler. Çalışanı, Allah'ın boş bırakmaya-acağına olan imanları, onları maddeten de zengin etti. Çalıştılar, kazandılar ve yiyip, yedirdiler.

Fakat hiçbir zaman maddenin, paranın kulu olmadılar. Hacı Veyis Efendi bizzat çiftçilik yapar ve geçimini oradan sağlardı. Şatır köyünde küçük bir çiftliği vardı. Bizzat kendisi eker, dikerdi. Bir harman zamanında cereyan eden bir hikâye ile konuya son vereyim: Bir öğle yemeğinde katmer gelir, ama namaz zamanı da gelmiş olur. Hoca Efendi:

- Namazı kılalım da, yemeği sonra yiyelim, teklifinde bulunur. Hocaya kimi itiraz edebilir? Abdestler alınır, namaza durulur. Fakat tam o sırada bir öküz peyda olur ve katmere doğru şöyle bir uzanacak olur. Cahil çiftçilerden biri dayanamaz, namazın içinde, öküzü uzanarak: "Hoo" diye seslenir. Öküz şöyle bir başını kaldırır, tekrar uzanacak olur, bizimki yine "Hooo" der ve namazda olanların hepsinin namazları bozulur.

HACI VEYİŞZADE HACI MUSTAFA EFENDİ KURUCU

Muhterem babaları Hacı Veyis Efendi'den bahsettikten sonra, diğerlerine geçmeden, hepimizin tanıdığı muhterem Hacı Mustafa Efendi'den bahsetmek yerinde olacaktır sanıyorum. Kendilerini yedi yaşından beri tanırım. Hiç bir gün asık yüzle gördüğümü hatırlamıyorum. Ne nurlu bir yüzü vardı. Her karşılaşmamızda, o ipek gibi ellerine sarılır, öper, hayır dualarını rica ederdim ve alırdım da. Benim uygunsuz hallerimi, sanıyorum ki bazı şom ağızlılar Hoca Efendi'ye ulaştırıyorlardı. Öylesine zamanlarımda karşılaştığımız vakit:

- Yan kayışlarını kırdın mı yine, diye takılır, dua ederlerdi.

O'nun, o pırıl pırıl alnı insanı teshir eden nafız bakışları, ruhu mu bir nur havuzuna batırıp çıkarmış ve onu bütün pisliklerden yıkamış gibi kalbimi ferahlandırır, nurlandırır. Günlerce neşe içinde kalırdım. Son derece abid ve zahid idi. Alçak gönüllü, fakir fukara babası, herkesin her işi ile alâkalanır, hele başkalarına ait dini vazifeleri bütün mükemmeliyeti ile ifa ederdi. Çekiştireni pek çoktu. Hepsinin gönülünü almaya gayret eder ve muvaffak da olurdu. Dindaşlarına hiçbir güçlük göstermez, yüce dinimizin, daima kolay ve zevkli taraflarını telkin eder ve benimsetmeye çalışırdı. Hülâsa, bir örnek insandı. Rahmetli babamın vefatından bir hafta, on gün kadar sonra, ilk karşılaşmamızda, baş sağlığında bulunmuş,

- Babanın vefatın bana neden haber vermedin? diye sormuştu. O sıralarda, gerçi ayakta idiler, ama rahatsızdılar; bunu ileri sürdüm,

- Baban temiz adamdı, ule-

maya sonsuz bir sevgisi ve bağlılığı vardı. Şimdi onlarla beraber olduğunda hiç şüphelen olmasın, diye beni teselli etmişti.

Sağlam hafızdı. Tefsir, fıkıh, tasavvuf ilimlerinde emsalsizdi. Bütün bu yazdıklarım, onun evsafının binde biri bile değildir. Bunda mübalağa etmediğime eminim.

O da muhterem babaları gibi, peygamber, sahabe ve veliler âşığı idi. Peygamberimizin emir ve yolundan bir milimlik bir çıkışı, manevî bir intihar sayacak kadar ulaşılmaz bir bağlılığı vardı.

Kendilerine ait yüzlerce hâtıramdan bir tanesini nakletmekle yetineceğim. Deli devre dönüp durduğum bir zamanlarda, hoca Efendinin yanına gitmeye yüzüm yoktu. Bir gün oğlu, kardeşim Mehmet Kurucu'nun dükkanına gittim ve

- Mehmet, dedim, bu akşam benim yerime muhterem babanın elini öp, selamlarımı ve dua rica ettiğimi söyle.

Bana bir çay söylediler, daha çay gelmeden hocaefendi rahmetli teşrif ettiler. Hemen ellerine sarıldık, öptük. Hoca Efendi bir iki şuradan buradan konuştuktan sonra bana döndü ve şöyle buyurdu idi:

-İhvanım, hep böyle derdi:

- Ruhaniyetimiz bir elhamdülillah. Ama cismâniyetin de hakkını vermek lazımdır.

Ve bizi selamlayarak çıkıp gitmiş, hepimiz donup kalmıştık. O günden sonra, kendilerine olan bitmez tükenmez saygıma, birde korku karışmıştı.

Mevlâ rahmet eylesin ve şefaatine nail buyursun.

HACI İBRAHİM EFENDİ KURUCU

Hacı Veyis Efendi'nin küçük oğludur. Bitmez tükenmez bir neşesi vardı. O da babası ve ağabeyi gibi fazıldı. Bütün meseleleri, ya bir hikâye veya bir misalle izah ederdi. Süratli ve çok güzel konuşurdu. Gözlerinden zekâ akardı ve çok hareketli bir insandı. Babasında ve ağabeyinde mevcut o temiz ve ulaşılmaz ahlâk ve iman onda da mevcut idi.

Babamı çok sever ve sık sık dükkâna gelirdi. Pek hoş sohbetlerde bulunur, saatlerce konuşur ve insanı hiç sıkırmaz idi.

Şimdi sahibi bulunduğum bizzim evin inşası sıralarında, babam pek daralır, hiç kimseden bir kuruş temin edemez. İnsafsız bir murabahacıdan yüksek fâizle para temini zorunda kalır. Tam o sıralarda Hoca Efendi dükkâna gelir. Bir taraftan çaylar içilirken, diğer taraftan hoca efendi fâizin fenalıklarından bahseder. Ve ayrılacağı zaman babama der, ki:

“.... Efendi, bende biraz para var. Şunu sen sakla. İhtiyacın olursa kullanmaya da mezunsun. Uzun müddet bana lâzım olacağını sanmıyorum” der ve parayı bırakır gider. Hoca efendinin arkasından babam göz yaşlarını tutamaz. Babam hayatta iken bu vakayı ne zaman hatırlasa ve anlatsa dolumsar:

- Ne adamdı, ne adamdı! diye

dövünür ve ilâve ederdi.

- Ben bir buçuk yıl sonra toparlanabildim Hoca Efendi benim tam toparlandığım günlerde parasını tahsil etti.

Hacı Veyis zade İbrahim Efendi, sonraları Medine'ye gitmiş ve orada hakkın rahmetine kavuşmuştur.

Kaç çocuğu vardır bilmiyorum, ama büyük oğlu Ali Ulvi Kurucu, Suudi Arabistan Maarif Nezareti'nde vazifeli ve babasına yakışır nitelikte bir kişidir. Büyük düşünür ve şair Mehmet Akif üslubunda yazılmış, neşredilmiş pek değerli şiirleri vardır.

İlk defa merhum Hoca Efendi'den dinlediğim bir hikâyeyi nakl ile Hacı Veyis Efendi ve nesl-i necibinin hikâyesine son vereceğim.

“Zengin bir köylü şehre gelir. Aç, susuz kopuklardan biri, köylünün kim olduğunu tahkik eder, öğrenir. Ertesi günü adamcağzın karşısına dikilir:

- Vay emmim, hoş geldin, ben seni ne zamandan beri arıyordum. Bak şu tesadüfe, der ve adamın ellerine sarılır, şapır şupur öper. Köylü şaşırır:

- Gel şurada bir yemek yiyelim de, ben sana anlatırım. bir kebabçıya girerler. Kopuk orada da yeğen rolüne devam eder. Ve köylüden önce yemeğini bitirip

- Ben hesabı göreyim, diye kasa yanaşıp,:

- Emmim hesabı ödeyecek, der, çıkar gider. Köylü bekler, ne

gelen var ne giden. Nihayet sabrı tükenir,

- Bizim yeğen nerede? diye sorar.

- Gitti derler. Köylü de çıkıp gitmeye hazırlanır, fakat bırakmazlar, hesabı ödetirler. Zavallı köylü, bir yandan hesabı öderken, bir yandan da mırıldanır:

- Emmin değilim dedi idim de, emmimsin dedi idi.”

HACI HAYDAR EFENDİ

Konya'nın Alâeddin Câmiinden sonra, en büyük câmi Kapu Camii'nin meşhur imamı Hacı Haydar Efendi, imamlığın icap ettirdiği bütün vasıfları nefsinde toplamış mümtaz bir şahsiyetti. Kendileri, aynı zamanda hocamdır. Beni, eliften başlatarak, üç yıllık bir emekten sonra hıfzımı ikmal ettiren O'dur. Vefatına kadar kendileriyle alâkamı kesmemişimdir. Bu sebeple, pek çok hususiyetlerine şahit olmuşumdur. Üç yıllık talebeliğim sırasında, bütün haylazlığıma rağmen

beni, sadece iki defa azarlamıştır. Melek mi idin, be mübarek! Onun bana gösterdiği sabır ve tahammülü, bana bugün çocuklarıma gösteremiyorum.

Sesi sedası, usulü, makamı, hiçbir şeyi yoktu. Lâkin öyle bir Kur'an okurdu ki sanki harfler, ağzında mevcut yirmi yedi ölçüden ölçülerek çıkar, ne birazcık fazla, ne birazcık eksik olurdu. Çoğu zaman, bana öyle gelirdi ki sanki Kur'an'ı Cebrail aleyhisselam kıraat ediyor! Mübalağa etmiyorum, rahmetliyi tanıyanlar, bu ifadelerimi tasdik ederler.

Katiyetle ifade edebilirim ki bugün onun yerini tutacak imam, belki Türkiye'de yoktur. Hayati bir mâni olmadıkça, kış demez, yaz demez, çizmelerini çeker, vaktinde vazifesine gelirdi.

Her vaktin ayrı bir hatmi vardı. Yâni, sabah namazında bir hatim başlar ve o başlangıcı hep sabah namazlarında sürerdi. Öğle, ikindi, akşam, yatsı hep böyle idi.

Ramazanlarda, teravîh namazlarında, ayın yirmi yedisine kadar bir hatim, 27-30 u arasında da bir hatim yapardı ki bu üç günlük hatimlere her babayığit dayanamazdı.

Bütün bunlardan başka evi ile câmi arasında, bağı ile evi arasında gelip giderken okuduğu hatimler vardı. Bu kadar hatimler arasında, hangisini nerede bıraktığının ve nereden başlayacağını asıl kafasında tutardı, hayret edilecek bir şeydir bu!

Dahası da var; bir hatıram ile anlatayım:

Beni seven dindaşlarımın ısrarı ile Kapı Camii'nde, ikindi namazlarından sonra mukabeleye

başlamıştım. Bir gün mihraba geçtim, “Eüzü-besmeleyi” çektim. Dersimin başını bir türlü hatırlayamadım. Düşünmeye başladım “dün nerede bıraktım” diye. Rahmetli hocam, hemen imdadıma yetişti, dersimin başını söyledi, okudum. Demek, benim nereden başlayıp, nerede da bıraktığımı takip ediyordu. Bu belki sizlere mümkün gibi görünebilir, ama öyle değildir, zor iş tir. Dünya yüzünde, hiçbir eser böylesine ezber edilemez. İslam âlemindeki, belki milyonlarca insanın Kur’an’ı ezber edebilmiş olması, yine Kur’an’ın bir mucizesidir. Hocam Hacı Haydar Efendi de ise bu mucize, tam manasıyla tecelli etmişti.

Gözleri az görürdü. Görmek istediği şeyi, son haddine kadar gözlerine yansıtırırdı. Bu tarz rüyetinde bile bir hususiyet vardı, geceleri daha iyi görürdü.

Daima kahve rengi cübbe giyer, geceleri baston taşırdı. Öyle bir tekbir alışışı vardı ki onun devamlı cemaati olup da sonradan gelenler, aldığı tekbirden hangi rekâтта bulunulduğunu fark eder, pek az çıkar gibi görünen sesini, arkasındaki cemaat ne kadar duyarsa, câmiin en gerisinde bulunan cemaat de o kadar duyardı.

Dört mezhebin abdest ve namaza dair bütün meselelerini, bütün teferruatıyla bilir ve diğer mezhepte olanların da cemaat arasında bulunabileceğini düşünerek, Hanefi mezhebince tatbikinde mahzur bulunmayan diğer mezheplerin düsturlarına da riayet ederdi.

Aşere-takrib denilen kıraat ilmine bihakkın vakıf idi.

Türkçeyi dahi tevcid kurallarına uygun şekilde konuşurdu.

Son derece kendi halinde idi.

Arıcılığa pek meraklı idi. Bağında, yüze yakın arısı vardı. Arıların hayatını tatlı tatlı anlatırdı. Ziyaretine giden herkese bal şerbeti ikram ederdi.

Halim, selim, mütevazi, kâmil bir insandı.

Şimdi, yüzlerce hatıramdan bir tanesini nakledeyim: “Kış günlerinde sabah namazlarından, yaz günlerinde ise ikinci namazlarından sonra dinlerdi beni. Bir kış mevsiminde, dersimi iyi hazırlayamadığım bir günde, namazdan sonra, tanımadığım bir adam bana gelerek:

- Oğlum, hocana söyle, Hacı Aziz ölmüş, acele cenazesine gelsin, dedi ve gitti.

Bu haber karşısında ben sevindim, hoca beni dinlemeden gider diye. O günlerde, hıfzımı sağlıyor ve günde beş cüz, yani yüz sayfa ezber okuyordum ki epeyce uzun bir zaman alırdı. Neyse uzatmayayım, Hoca Efendi’nin önüne oturup:

- Efendim, Hacı Aziz ölmüş, cenazesine gidecekmişsiniz, dedim. Hoca merhum asabiyetle:

- Gebersin hınzır, oku. dedi.

Meğer bana gelen adam, Hacı Aziz’in ta kendisi imiş, Hoca ile pek sevişirler ve Hacı Aziz hocama, zaman zaman böyle takılır-mış.

Bana daima derdi ki:

- Oğlum Kur’an’a sarılırsan âli, terk edersen sefil olursun.

İşin psikolojik yönü bir tarafa, ben Kurana ne zaman sarılmışsam âli, ne zaman hıyanet etmişsem, kendi vicdanımda, hakika-

ten sefil olmuşumdur. Fakat ne o ulviyet ruhumu, ne de o süfliyet nefsimi doyurdu. Bundan şunu anladım ki ne dediğini bilmemenin verdiği ulviyet, enfüsiliğin vereceğinin yanında bir hiçtir. Ona da ulaşamayınca, yaman bir biçarelik içinde, kâh öyle, kâh böyle yüzüp gidiyoruz!

İşte. Şu mübarek günler hürmetine Cenabı Hak'tan âlem-i beşeriyeti Kur'an-ı Kerim'in nuruyla nurlandırmasını niyaz eder, nefsim için rahmetine sığınırım.

AĞRISLI TEVFİK EFENDİ

Orta boylu, gür, simsiyah sakallı ve yine gür siyah kaşlarının altında parıldayan zeki bakışlı gözleri, pembe yanaklarıyla bir insan güzeli idi. Üstü başı tertemizdi. Mecbur olmadıkça hiçbir şeye elini dokundurmayacak ve hiçbir kapının kolunu veya mandalını tutmayacak kadar titiz bir insandı. Camiin veya kendi evinin kapısını dahi kendisi açmaz, şayet mecbur kalırsa, yaz kış cebinde taşıdığı eldivenlerini eline geçirir, ondan sonra kapıyı açardı.

Tevfikiye cad-desinde Mecidiye Hanı'na ait dükkânlardan birisinde manifatıracılık yapar, çoluğunun çocuğunun rızığını böyle temin ederdi.

Diğer hocalar gibi, o da babamı sever, sık sık bizim dükkân gelirdi.

Çok ciddi ve nezih bir kimse

idi. Daima ciddi konular üzerinde durur, dinleyenlerini müstefit kılardı. Eğer aklımda iyi kalmışsa, natuk ve değerli bir hatip idi. Konya'nın muhtelif camilerinde vaaz ederdi. Bu vazifeden dolayı para aldığını sanmıyorum.

Nakşi tarikatına mensup olduğunu kuvvetle tahmin ediyorum. O zamanın insanının anlayamayacağı tasavvufi fikirlere sahip olduğunu çok sonraları anlamıştım. Nitekim Menemen Hâdisesinde bir arkadaşına yazdığı bir mektup ele geçmiş, bu mektup muhtevastaki "Allah karanlık bulutlar üstümüzden kaldırsın" mealinde bir cümle tevkifine sebep olmuştu. Hâlbuki rahmetlinin, uzaktan yakından, siyasetle küçücük bir ilgisi bulunduğu söylenemezdi.

1931 yılında, Ankara hapis-hanesinde vefat eden Tevfik Efendi'yi, mezunnden sayanlar çoktu. Nitekim vefatında bu zannı kuvvetlendirecek iki hâdisce cereyan etmişti. Bunlardan birisi şöyledir:

Konya'nın tanınmış eczacılarından Abdüllatif Bey ki hoca Efendi ile pek sevişirlerdi. O da Nakşi tarikatına mensuptu. Bir gece rüyasında Hoca Efendi'yi görür. Tevfik Efendi Abdüllatif Bey'e:

- Hastayım, bana ilâç ver, der.

Bu rüyadan sonra Abdüllatif Bey Ankara'ya, Hoca Efendi'nin ziyaretine gider ve onu hakika-

ten hasta bulur, vefat edeceğini de kendi ağzından duyar.

İkinci hikâye de şöyle:

Hoca Efendinin vefatının sabahında, Hacı Bayram Camii'nin imamlarından birisi Ankara hapishanesine giderek "hapishane-de Konyalı bir hoca efendinin bulunup bulunmadığını, böyle birisi varsa, sağ olup olmadığını" sorar. İlgililer İmam Efendi'yi hayretle karşılarlar ve böyle bir hocanın mevcut olduğunu ve ancak o gece vefat ettiğini haber verirler; cenazeyi gösterirler. İmam efendi cenazeyi görünce gözyaşlarını tutamaz ve şöyle anlatır:

- Bu zatı tanımam, ancak bu gece rüyamda, bizzat kendisi vefat edeceğini ve gaslinin benim tarafımdan yapılmasını vasiyet etti. Müsaade ederseniz, cenazeyi ben yıkıyayım."

Müsaade ederler ve Tevfik Efendi hocanın gaslini bu imam efendi yapar.

DÜLGER ZADE MEVLÜT EFENDİ BİLİCİ

O'nun sesi hâlâ kulaklarımdadır:

- Şeriatte âr olmaaaa-az, âr iden berhudar olmaaaaaz. Dinle ba-aaak!

Rahmetli Mevlüt Efendi hocayı, ilk defa 1925 yılında ve bir Ramazan ayında, Sultan Selim Câmiî'nde vaaz ederken görmüş ve dinlemiştim. Diğer vazirlere nispetle, daha çok kalabalık bir cemaat-

ti vardı. Eşsiz bir halk hatibi idi. Hatırimda kaldığına göre bir, bir buçuk saat vaaz eder, hiçbir yorgunluk alameti göstermezdi. Hiçbir yabancı kelimeye iltifat etmez, daima halk dili ile kekelemeden, aksamadan bir çağlıyan gibi çağlar, konuşur, konuşurdu. Cemaati hiç sıkırmaz, yedisinden yetmişine kadar, herkesi kâh güldürür, kah tatlı tatlı ağlatırdı. Konuşma üslubunun fevkalâdeliğinden başka, jest ve mimikleri de o fevkaladeliğe pek uygun düşerdi.

Gösteriştten, riyaadan uzak, tertemiz bir Müslüman ve yüksek bir bilim adamı idi.

Dâima lâciverd cübbe giyerdi. Kır, gür sakalı, canlı bakışları, hayat fışkıran yanakları ve mütenasip arslan yapılı vücudu ile pek heybetli görünüşüne rağmen, tevazuu, heybetini unuttururdu insana.

Zekât, fıtır gibi şeyleri asla kabul etmez, aylığı ile geçinirdi.

Cebinde, daima kesme şekeri bulundurur, yolda rastladıklarına ve ziyaretine gittiği kimsele-re:

- Ağzınız bir tatlanı-versin, diye, birer tane şeker ikram ederdi. Rahmetlinin çok şekerini yedim, Mevlâ da onun uhrevî hayatını tatlı eylesin.

Vaazlarında bir ayet ve o ayete uygun bir hadis okur ve bunları İslâm tarihinde geçen vakalar-

la pek güzel izah ederdi.

Ayetlerin sebebi nüzullerini, hadislerin ravilerini etraflıca anlatır, müfessirlerin isimlerini bildirmediği hiç ihmal etmezdi.

Vaazlarına:

- Cenabı Hak lisanımı, lisan-ı zeleden hifz-u himâye buyursun, duasıyla başlar, konudan konuya atlar, bir şemsiye gibi açılırdı.

Ve sonra:

- Dağıttık mı gineee, toplarız canım! der ve o dağınıklığı, şaşılacak bir güçle, birbirine bağliya bağliya, pek ustaca bir toparlama yapar, en budala bir insanın dahi anlayacağı bir müstahzar haline getirirdi konuyu.

Ah, ne insanlardı onlar! Bu satırları yazarken, onların hasret acıları içinde kıvranıyordum, inanınız.

Vaazlarının sonunda, bir iki fıkıh meselesine temas ederdi. Sanıyorum ki bunları hoca Efen-di'ye soruyorlardı. Bu sorulardan mülhem olarak, vaazlarında da anlatıyordu bunları. Bu konuda hatırımda kalanlardan bir tane-sini ve Mesnevî'den naklen hikâ-ye ettiği bir hikâyeyi, onun anlatış tarzı ile anlatmaya çalışacağım: .

- Sehurdan sonraaa, bir adam hâatunununaaaa, "ille ben sana yakıyn olacam" diseee ve yakıyn olsa, ne lâzım gelir? Elcevap: Kadına bir, erkeğe altmış bir oruç tutmak lazımgelir. Kadın kocasınaaa, "ille bana yakıyn ol" diseee, O da yakıyn olsaaa. .

- Canım hocaaa, gine ayıp ayıp söylemeye başladın

- Ben mi söyleyyorum be müs-lümaaan, Kütüb-ü fikhiyye söy-

leyyor. Şeriatte âr olmaaaaaz, âr iden berhüdâr olmaaaaaz, dinle baaaak, der ve meseleyi etraflıca anlatırdı.

Mesnevîden naklettiği hikâye de şöyle idi:

"Hazreti Mevlânâaa, Kuddise sirrehü'l-a'lâaaa, Mesnevisi'nde şöyle yazaaaaar. Bir yılanla bir tilki arkadaş olmuşlar. Giderlerken karşlarına bir ırmak gelmiş. Tilki atlayıp öte tarafa geçmiş. Yılan demiş ki:

-Tilki gardaş, sen atlayıp ırmağı geçtin, ben nasıl geçecem? Tilki :

- Yüzerek geç, demiş. Yılan:

- Ben su yılanı değilim ki geçemem, cevabını verince, tilki sormuş:

- Eh, ne yapalım, nasıl geçebilirsin?

- Sen bu taraf tekrar geç, ben senin sırtına dolanayum, tekrar o tarafa atla ve yolumuza devam edelim.

Tilki razı olmuş, yılanı sırtına almış ve ırmağın obir tarafına geçmişler, fakat yılan tilkinin sırtından inmek şöyle dursun, zavallı tilkiyi sıkıştırmıya başlamış. Canı yanmakta olan tilki sormuş:

- Ne yapıyorsun yılan gardaş, sırtımdan insene. Yılan:

- Benim karnım acıktı tilki gardaş demiş, seni sıkıştırıp öldüreceğim ve yiyeceğim.

Tilkinin bütüne bu yalvarma ve yakarmaları boşa gidince, o da şöyle demiş:

- Yılan gardaş, anlaşıldı, sen beni öldürüp yiyeceksin, ama ben seninle niye arkadaş oldum? O güzel gözlerine vurgun olduğum için. Bâri başını şöyle uzat ta, o güzel gözlerine baka baka

can vereyim.

Yılan razı olmuş ve başını uzatmış. Tilki bir dengine getirip yılanın başını ısırarak koparıp atmış ve şöyle bir silkinince, kıvrım kıvrım, eğri büğrü yere düşmüş. Tilki bu eğri büğrü yılanı ayaklarıyla dümdüz ederek, şöyle söylemiş:

- Ben öyle eğri büğrü şeyleri sevmem, arkadaş dediğin şöyle dosdoğru olmalı. Müslüman dediğin dosdoğru olmalı müslümanlaar, eğri büğrü müslüman olmaaaz.”

Allah cümlesine rahmet eylesin. . .

BERGAMALI MÜSEVVİT HACI HASAN EFENDİ

Rahmetli Müsevvit Hacı Hasan Efendi esmer, orta boylu, tıknaz, sıhhatli ve müşekkel bir zat idi. Gür sakalı ve kaşlarıyla, ciddi ve vakur tavırlarıyla insana ister istemez hürmet hissi telkin eden

bir haslete sahip idi. O günün din bilim adamı hocaların hepsi, kendisine pek mümtaz bir mevki verirler, saygı gösterirlerdi. Binde bir ve ihtimalle dahi olsa, şeriata muhalif şüpheli işlere asla yanaşmaz, bütün harekât ve amalini, şüphesiz açık şer'i hükümlere istinat ettirir bir "ehl-i takva" idi. Daima siyah veya siyaha yakın koyu renk elbise ve cübbe giyerdi. Son derece halim selim, sessiz ve mütevazı idi. Çok nezih, temiz ve muntazam bir hayatı vardı. İslâm ahlâkının, dört başı mamur bir örneği idi. Rahmetli Müftü Hacı Ali Efendi, bütün ilmine, fazlına rağmen, onun fikrini almadan hiçbir iş görmezdi. Pek çok hoca efendiler gibi o da bizim dükkâna sık sık gelirdi ve bütün ayakkabı ihtiyacını bizden temin ederdi.

Hiç aklımdan gitmez, kendisine mest yaptırmak için yine bizim dükkâna gelmişti. Nereden, kimden duymuşsa, vidalanın kanla terbiye edildiğini, öyle debagat gördüğünü duymuş, babama soruyordu. Babam, ihtimal vermemekle beraber, kati olarak bu hususta bir bilgisi olmadığını söyleydi idi. O zaman hoca Efendi:

- Şimdi bir mest kes ve bana ver, dedi. Babam kesilmiş deriyi verdi, o da alıp götürdü.

Ertesi günü deriler yıkanmış ve kurutulmuştu. Biliyorsunuz ki Müslümanlıkta kan pistir. Kanla kirlenmiş bir şeyin ise üç defa yıkanması lazımdır. Galiba hoca Efendi derileri üç defa yıkayıp getirmişti ve işte, hayatı boyunca, bildiklerini böylesine tatbik eden bir muhterem insandı.

Sanıyorum ki çoğu zaman oruçlu bulunurdu. Bunu, babamın yemeye içmeye dair ısrarlı

tekliflerini, pek kibar bir şekilde ret edişinden çıkarıyorum.

Allah rahmet eylesin...

SIDKI DEDE EFENDİ

Ben, hayatımda, O'nun yüzü kadar nurlu bir yüz daha gördüğümü hatırlayamıyorum. O kadar nurlu ve güzel bir yüze malikti. Kendilerini Sultan Selim Camii'nin hatipliğinden tanırım. Ben o zaman küçük bir çocuktum; Dede Efendi ise çok ihtiyar idiler. Anlayanlar, çok yüksek ve ilmî konuştuğunu söylerlerdi. Hatırımda kalan, daima gri renk elbise giydiği, orta boylu ve bembeyaz sakallı oluşu ve hutbelerinde: "Ve ale'l-imam-ı halife-i Rasulillahi ale't-tahkik" diye başlayarak, hülefa-yı raşidinin adlarını sayması ve o kısmı: «Ve ale'l-imâmeyni'l-hümameyni'l-âmiley-ni'l,-kâmileyn» diye bitirmesidir. Bu Arapça ibâreler bana, ilâhî bir hitap gibi gelir ve masum bir zevkle gaşyolurdum. O zamanlar, ne demek olduklarını dahi bilmediğim bu Arapça sözler, benim çocuk ruhumda, öyle bir uhrevi tesir yapardı ki bugün bunu anlatamam...

Sâdece Cuma günleri, araba ile camiye gelir, şair günlerde evinden dışarı çıkmazdı.

Mezannedendi (yani evliya kabul edilen kişilerdendi). Pek tabii ki Cenabı Mevlânâ'ya müntesip idi.

Hatiplikten aldığı aylıkla geçinirdi. Aylığının çok az bir şey olduğunu bilen hayranları, ufak

tefek yardımlarda bulunurlardı. Pek dar bulundukları bir günde, muhterem refikası yoksulluktan şikâyet etmiş, şikâyetin hemen ardından bir ziyaretçi gelmiş ve Dede Efendi'ye biraz para bırakarak ayrılmış. Ziyaretçi gittikten sonra parayı hanımına vererek:

- Seni benden, beni Hak'tan eden şu paraları al hanım, demiş olduğunu hikâye ederler.

Aslen Filibelidir. Genç yaşlarında İstanbul'a gelmiş ve orada Arapça, Farsça okumuş, medrese tahsili yapmıştır. Bundan sonra Filibe'ye dönmüş, orada bir Biberi tarikat şeyhi ile temas

kurmuş ve o zatın tavsiyesi ile İstanbul'a dönmüş, Üsküdar Mevlevihane'sine intisap etmiştir. Bir müddet sonra Üsküdar Mevlevihane'si Afyon'a göndermiş, oradan da Konya Dergâhına gönderilmiştir. Böylece Konya'ya gelen Dede Efendi çile dolurmuş ve hücrenişin olmuştur.

Tam bu sıralarda Dergâh Mesnevihan'ı ölmüş, Çelebilik İstanbul'dan bir mesnevihan istemiştir. İstanbul bu işi Sıdkı Dede Efendi'nin yapabileceğini bildirmiş ve o güne kadar, kendisini alelâde bir derviş olarak tanıtan merhumun bilim yönü de böylece açıklanmış ve hayret uyandırmıştır. Sıdkı Dede Efendi, tekke ve zaviyelerin kapatılmasına kadar Dergâh Mesnevihanlık yapmış, ondan sonra da Sultan Selim Camii'nin hatipliğine getirilmiştir. Ve vefatına kadar bu vazifede kalmıştır.

-Devam Edecek